

יב:

סוכה פרק ראשון סוכה

עין משפט
גר מוצה

מסורת הש"ס

א) [תקן טו.]. ב) רש"ל
מ"ו. ג) [תוס' פ"א ה"ג.
ד) כפ"ל: האונין, אונן.
ה) רש"ל מ"ו. ו) [לשני
בסנהדרין לא נמלך כחש'
אחיות וקולו ועי' כפי
הר"ם גלס פכ"ו מ"ב. ועי'
תוס' שבת נ"ב: ד"ה ה"א
של אלמג' וי' דאמריק
בית קיבול וי' לא שמי
בית קיבול ומלך לישב
דלפי שהלשון תוס' דכ"ה
ונס' הר"ם נשאר פשוט
תוס' בשבת וי"ל קמ"ל.
(ו) ר"ת מ"ו.

גליון הש"ס

תוס' ר"ה מהו ריבא
ה' משמע מהבא רש"ת
קיבול. עין משנת שבת
יעקב ח"א פ"ג:

לעזר רש"י

פליקיי' (פליקיי' ש.)
פ"ק ח"צ'ס.
צריכ' (צריכ' ש.)
סרס' (סרס' ש.)
רש"ש"א (רש"ש"א ש.)
אגודת פשח.
פלי"א (פלי"א ש.)
אריז"א (אריז"א ש.)
פליקיי"א (פליקיי"א ש.)
ע"ש.

אין מסבכין בהן ולא קמני אינה סוכה משמע מדאורייתא סוכה היא
לכך על כרחך נמנית עכשיו לשם סכך קאמר ומדברין ולא נמלך
על המונחין ועומדין דפסולה מדאורייתא וגבי חוטט בגדים קמני
אינה סוכה משמע לגמרי אינה סוכה דפסולה מדאורייתא אלמא בשלל

נענע הסכך לשם סוכה קאמר אבל
נענע כשר דהא אסוק אדמיה ומיקן
ולכא למיגור בה משום וימנא אחריתי
שכרי המעוות מיקן וכל שכן שלא
יעוה: סככה בחי'ס. בית יד של
חז"ס פליקיי' בלע"ז: זכריס. כעין
שלנו שמוצין אותה בבית קיבול של
חן: כשרה. דלע"ג דל"ס ימנא
פשוטי כלי עץ אין מקבלין טומאה:
נקבוס. שיש נקב בראשו והכך עשוי
כמלע' ויכנס למוך הנקב הו' להו'
מקבלין שכלי עץ ורש"י לקבל
טומאה ופסולה: העשוי למלאות.
מילוי עולם שלא להסדוק עוד: אמר

רבה דר כר חס. שמעתי ג' דברים
מר' יוחנן השנים פירש והשלישי השבי
איני יודע: סככה כגלילי
פסולה. שכן רש"י לטמא בנגעים
כדאמר במד' מל'קין (שבת דף סו:)
האונ' של פשחן משילבנו (פ"י חז"ל)
לאחר שמיקנו במסר שוקרין לרבי'ס
ועשאו אונ' שוקרין רש"ט"א: כהולני

פסח. שמעתי מר' יוחנן כשרה כשהוא בחוץ' שלו כמו שגדל
ולא נשרה במי המשרה ולא נטף במכתשת: והושני פשחן איני יודע.
אם כשרה או פסולה: והושני עמלן איני יודע. מאי קרי ר' יוחנן
הושני: מה נפשו. לפרש כהם: שמה דייק. במכתשת ולא נפך
במסר קרי הושני ואמר כהו איני יודע: אבל תרי. שרי במי המשרה:
ולא דייק. הו' בכלל הו' כי ההוא דלא תרי ולא דייק וכשרה: או
דלמא תרי ולא דייק נמי הושני קרי להו'. ואף הן בכלל ספיא' ולא
הו' פשוטא ליה להכשיר אלא גדלה תרי ולא דייק: שושי. פלי"א
בלע"ז: שוולרי. ארנ"א בלע"ז. שושי ושולרי מיני ירקות. ורבי מרד
פירש שולרי ארנ"א שוקרין פליקיי"א והוא שעליו רחנן וגדל צינעיס:
מסבכין כהם. שאינם מקבלין טומאה לפי שאינן מאכל אדם:

דכרי

משילבנו פירוש חז"ל פשחן שחקנו במסר שוקרין לרבי'ס בלע"ז משמע שר"ל שהפסחן עצמו מטמא בנגעים קודם טויה ולפירוש
אח"כ שמעתי כרבי יהודה דפלוגמא היא במסכת נגעים פרק י"א (מ"ח) ומייתי לה בפרק כמה מדליקין (שם) דתנן שמי וערב מטמא
בנגעים מיד דברי ר"מ רבי יהודה אומר השמי משילבן והערב מיד והאונ' של פשחן משילבנו ומהיה היאך פשחן מטמא בנגעים לשם
תנא הא שמי וערב כחב ויעוד דנמלא רבי יהודה מיקל טפי מרבי שמאי במאי דאמר רבי יהודה בלאוץ לא פליגי ושמעתי כחב
עלמא אחמי מאחר דנראה לטמא בנגעים כשהוא אונ' היאך יולא שמי מדי טומאה עד שישלך ועוד דאמרין בפרק כמה מדליקין (שם)
קומכוס אומר סיככה בטויה פסולה מפני שמטמא בנגעים כמאן כי האי תנא דתנן ומייתי מתניתין דנגעים משמע בהדיא דאין מטמא
בנגעים אלא טווי ומיזה בההוא שמעתי גופא פי' בקונטרס אונ' של פשחן שלא נטוה ורואה לומר דפליגי ועוד קשיא דאמרין ההם אמר
כא"י ר' שמעון בן אלעזר ומוכחוס אמרו דבר אחד רבי שמעון בן אלעזר הא דלמור דקמי' ההם ר' שמעון בן אלעזר אומר כל היולא מן
העץ אין בו משום שלל על שלל ומסבכין בו חוץ מפשחן והשמי היאך אמרו דבר אחד הא מופלג פליגי דסומכוס טווי קאמר ור' שמעון
בן אלעזר קאמר פשחן אפילו קודם טויה וי' מימא דלאו דוקא פשחן כמו לענין שלל על שלל מכל מקום מנלן דא"י ר' שמעון בן אלעזר
מאחר דאשכחן רבי יהודה דמטמא אונ' בנגעים לכן נראה כמו שפירש בערוך דלמור הוא מטוה של פשחן ושמי וערב דקאמר ר"מ היינו
בזמר שייכר בו מהו ערב מהו שמי שזה טווי כלפי' הדין זה טווי כללמח יד אבל דפשתן הכל זה ואין ניכר ורבי אלעזר כפ"ק דמסכת ע"ז
(דף י' דל"ה) ליה תרי קיבורי ואמרי ליה הי דשמיא הי דערבא י' לפרש בשלל זמר שהדבר ניכר אי נמי בשלל פשחן ולקבלין כגון רבן
של טריסס ניכר איהו ראוי לשמי ואיהו ראוי לערב ואני' פשחן נמי אומר ר"מ שהוא מטוה ור"ש בן אלעזר וסומכוס בטווי דווקא מיירי
אבל קשה דכמ' נדרים פי' ר' אלעזר אומר פושחין (דף סו:). דאמרין שמה שערב נאה דומה לאני' פשחן (ווא"ה ראה כלל) ועוד תניא
בספרי (פרשת תלך) יכול לא יביא גזי' זמר ואני' פשחן ויחמם בהן מ"ל שטענו משמע דאני' פשחן דומיא דגזי' זמר שלא נטוה ועוד
קוגיא דשמעתי מוכחא דהוא פשחן שלא נטוה ודייק ונפיק מדקאמר בהולני פשחן כשרה בהושני פשחן איני יודע ומשמע דמספקא ליה בתרי
ולא דייק ודייק ולא נפיק מכלל דדייק ונפיק פשיטא ליה דפסולה והיינו אני' לכן נראה דאני' פשחן ודאי לאו טווי הוא ואע"ג דאני' מטמא
בנגעים הואיל וקריב הוא לעומאה גזר בהו רבנן לפסולו לסקך כדאשכחן לקמן (טו). דליכא דפסול נסרים משוין משום גזרת כלים ואפילו
מאן דמכשר תהם מני' למיפסל הכא והא דקאמר סומכוס סיככה בטווי פסולה מדאורייתא קאמר והוא הדין שכלין טווי מדרבנן דקאמר ר'
שמעון בן אלעזר חוץ מפשחן דמשמע פשחן כגון אני' ואמרו דבר אחד דקאמר משום דל' יהודה דאין מטמא בנגעים עד שילבנו לא מיפסלי
אני' לסוכה כיון דרחוקין מטומאה אבל סומכוס קאמר סיככה בטווי דמשמע מיד ואפילו חמי' לומר דפסול ר' יהודה מדרבנן קודם ליבון
כמו ר"ש בן אלעזר קודם טויה על כרחך סומכוס מדאורייתא קאמר מדקאמר מפני שמטמא בנגעים והא דלא קאמר ר' שמעון בן אלעזר
וסומכוס ור' מאיר אמרו דבר אחד בסדר המשנה אין כחב דברי ר' מאיר במס' נגעים וכו' דניחא טפי הא דקאמר כמאן כי האי תנא
ולא קאמר כמאן כר"מ ועוד משום דר' מאיר לא איירי בסיכך אע"ג דהא כהא מליא דכיון דמטמא מיד א"כ יפסול לסקך מדרבנן באני' פשחן
ולעולם אונ' של פשחן דר' יהודה טווי כדפירש הערוך וכו' ועוד וי"ל דרבנן דפליגי עליה דסומכוס כדרי סיככה בטווי כשרה אע"ג
דמטמא בנגעים דקאמר דלא שייך למילף מפסולת גזר ויכך לפסול דכר המטמא בנגעים מאחר דאין מטמא בשאר טומאות והיינו אמרו
דבר אחד נגעים שאין מסבכין דכר המטמא בנגעים דליכא למימר דחוק משעת דקאמר ר"ש בן אלעזר בנגד פשחן איירי ויכרנן כמו אין בו
משום שלל על שלל דהיינו בנגד דהא לאו מלמא היא דבההוא נמי ה"ק כל היולא מן העץ אין בו משום שלל על שלל חוץ מן היולא מן הפשחן:
אפקותא

אין מסבכין בהן. בתחילה משום גזרת אונ' לא גרסינן לכתחילה
דדיעבד נמי לא מהני מדרבנן מדקאמר הא מדאורייתא שפיר
דמי משמע אל מדרבנן לא וא"ת והא גבי דבר המקביל טומאה ואין
גידולו מן הארץ קמני מתניתין (לעיל דף י"א). אין מסבכין בו אף על

גב דדיעבד נמי אינה סוכה אפילו
מדאורייתא וי"ל דשמי תהם דליכא
למיעט ומהא דקמני מתניתין ואם
היו מותרות כשרות לא מלי למידק
מדי דאפילו תחילתו הניחן לייבן
מהני התרמן כללו הוא נענע
לעיל: בחי'ים זכריס כשרה.
לא דמו לשאר פשוטי כלי עץ כמו
דף של נחמיון דפרק המוכר את
הבית (ב"ב דף ק"ו). דמקל טומאה
מדרבנן דהני אפילו מדרבנן טהורין
דכפריסית לעיל (דף ה'). גבי מסגרתו
למעלה הימה: בנקבות פסולה.
קלת מימה כיון דעשוי למלאות ה"ל
גולמי כלי עץ דטהורים כמו קתא
דסיכא עד שלא שם הנכרול:
מהו דתימא בית קיבור' העשוי
למלאות לא שביה בית קיבור'
ק"מ. *משמע מהא דשמי קיבור'
וקשה לפירוש הקונטרס דסוף ארבע
מיתות (סנהדרין דף סח.) גבי כדור
ואימוס דפירש שם בקונטרס דנחלן

ר' אלעזר ותכמים כבדו טהרות דכחמיס אומרים אין מקבלין טומאה
לפי שכלי עור אין מקבלין טומאה אלא אם כן יש לו בית קיבור' דאיתקש
לשם והא' הואיל וקיבור' נעשה למלאות ולהיות מילואו לתוכו עולמית
לא שמייה בית קיבור' ור' אלעזר אומר מקבלין טומאה דשמייה בית
קיבור' ולפירושא אחי' מסקנא דשמעתי ב' ר' אלעזר ורבי אלעזר
שמויה הוא דרוחא לומר דכרי קאמר קמשמע לן דכי האי דחיתין
שמייה בית קיבור' לפי שפעמים שנוטלין הכרול מן העץ ועוד קשיא
מהא דתניא במס' כלים פי' י"מ (מ"ח) התפילין ד' כלים ואין לך עשוי
למלאות יותר מתפילין ובסנהדרין (הארכמי ובמסכת כלים פרק כ"ו
(מ"ב) אמתימין דלדור המשות ר' אלעזר מטמא ותכמים מטהרין:
באני' שמי'. פי' בקונטרס שכן ראוי לטמא בנגעים כדאמר
פי' כמה מדליקין (שבת דף סו: ושם) האונ' של פשחן

משילבנו פירוש חז"ל פשחן שחקנו במסר שוקרין לרבי'ס בלע"ז משמע שר"ל שהפסחן עצמו מטמא בנגעים קודם טויה ולפירוש
אח"כ שמעתי כרבי יהודה דפלוגמא היא במסכת נגעים פרק י"א (מ"ח) ומייתי לה בפרק כמה מדליקין (שם) דתנן שמי וערב מטמא
בנגעים מיד דברי ר"מ רבי יהודה אומר השמי משילבן והערב מיד והאונ' של פשחן משילבנו ומהיה היאך פשחן מטמא בנגעים לשם
תנא הא שמי וערב כחב ויעוד דנמלא רבי יהודה מיקל טפי מרבי שמאי במאי דאמר רבי יהודה בלאוץ לא פליגי ושמעתי כחב
עלמא אחמי מאחר דנראה לטמא בנגעים כשהוא אונ' היאך יולא שמי מדי טומאה עד שישלך ועוד דאמרין בפרק כמה מדליקין (שם)
קומכוס אומר סיככה בטויה פסולה מפני שמטמא בנגעים כמאן כי האי תנא דתנן ומייתי מתניתין דנגעים משמע בהדיא דאין מטמא
בנגעים אלא טווי ומיזה בההוא שמעתי גופא פי' בקונטרס אונ' של פשחן שלא נטוה ורואה לומר דפליגי ועוד קשיא דאמרין ההם אמר
כא"י ר' שמעון בן אלעזר ומוכחוס אמרו דבר אחד רבי שמעון בן אלעזר הא דלמור דקמי' ההם ר' שמעון בן אלעזר אומר כל היולא מן
העץ אין בו משום שלל על שלל ומסבכין בו חוץ מפשחן והשמי היאך אמרו דבר אחד הא מופלג פליגי דסומכוס טווי קאמר ור' שמעון
בן אלעזר קאמר פשחן אפילו קודם טויה וי' מימא דלאו דוקא פשחן כמו לענין שלל על שלל מכל מקום מנלן דא"י ר' שמעון בן אלעזר
מאחר דאשכחן רבי יהודה דמטמא אונ' בנגעים לכן נראה כמו שפירש בערוך דלמור הוא מטוה של פשחן ושמי וערב דקאמר ר"מ היינו
בזמר שייכר בו מהו ערב מהו שמי שזה טווי כלפי' הדין זה טווי כללמח יד אבל דפשתן הכל זה ואין ניכר ורבי אלעזר כפ"ק דמסכת ע"ז
(דף י' דל"ה) ליה תרי קיבורי ואמרי ליה הי דשמיא הי דערבא י' לפרש בשלל זמר שהדבר ניכר אי נמי בשלל פשחן ולקבלין כגון רבן
של טריסס ניכר איהו ראוי לשמי ואיהו ראוי לערב ואני' פשחן נמי אומר ר"מ שהוא מטוה ור"ש בן אלעזר וסומכוס בטווי דווקא מיירי
אבל קשה דכמ' נדרים פי' ר' אלעזר אומר פושחין (דף סו:). דאמרין שמה שערב נאה דומה לאני' פשחן (ווא"ה ראה כלל) ועוד תניא
בספרי (פרשת תלך) יכול לא יביא גזי' זמר ואני' פשחן ויחמם בהן מ"ל שטענו משמע דאני' פשחן דומיא דגזי' זמר שלא נטוה ועוד
קוגיא דשמעתי מוכחא דהוא פשחן שלא נטוה ודייק ונפיק מדקאמר בהולני פשחן כשרה בהושני פשחן איני יודע ומשמע דמספקא ליה בתרי
ולא דייק ודייק ולא נפיק מכלל דדייק ונפיק פשיטא ליה דפסולה והיינו אני' לכן נראה דאני' פשחן ודאי לאו טווי הוא ואע"ג דאני' מטמא
בנגעים הואיל וקריב הוא לעומאה גזר בהו רבנן לפסולו לסקך כדאשכחן לקמן (טו). דליכא דפסול נסרים משוין משום גזרת כלים ואפילו
מאן דמכשר תהם מני' למיפסל הכא והא דקאמר סומכוס סיככה בטווי פסולה מדאורייתא קאמר והוא הדין שכלין טווי מדרבנן דקאמר ר'
שמעון בן אלעזר חוץ מפשחן דמשמע פשחן כגון אני' ואמרו דבר אחד דקאמר משום דל' יהודה דאין מטמא בנגעים עד שילבנו לא מיפסלי
אני' לסוכה כיון דרחוקין מטומאה אבל סומכוס קאמר סיככה בטווי דמשמע מיד ואפילו חמי' לומר דפסול ר' יהודה מדרבנן קודם ליבון
כמו ר"ש בן אלעזר קודם טויה על כרחך סומכוס מדאורייתא קאמר מדקאמר מפני שמטמא בנגעים והא דלא קאמר ר' שמעון בן אלעזר
וסומכוס ור' מאיר אמרו דבר אחד בסדר המשנה אין כחב דברי ר' מאיר במס' נגעים וכו' דניחא טפי הא דקאמר כמאן כי האי תנא
ולא קאמר כמאן כר"מ ועוד משום דר' מאיר לא איירי בסיכך אע"ג דהא כהא מליא דכיון דמטמא מיד א"כ יפסול לסקך מדרבנן באני' פשחן
ולעולם אונ' של פשחן דר' יהודה טווי כדפירש הערוך וכו' ועוד וי"ל דרבנן דפליגי עליה דסומכוס כדרי סיככה בטווי כשרה אע"ג
דמטמא בנגעים דקאמר דלא שייך למילף מפסולת גזר ויכך לפסול דכר המטמא בנגעים מאחר דאין מטמא בשאר טומאות והיינו אמרו
דבר אחד נגעים שאין מסבכין דכר המטמא בנגעים דליכא למימר דחוק משעת דקאמר ר"ש בן אלעזר בנגד פשחן איירי ויכרנן כמו אין בו
משום שלל על שלל דהיינו בנגד דהא לאו מלמא היא דבההוא נמי ה"ק כל היולא מן העץ אין בו משום שלל על שלל חוץ מן היולא מן הפשחן:
אפקותא

